

9 L'autoocupació de la població estrangera a Catalunya. Una aproximació quantitativa

Sònia Parella Rubio
Marc Sabadí Brugués

RESUM

El creixement i la consolidació de l'empresariat immigrant és un fenomen relativament recent, que situa Catalunya en les dinàmiques que ja van començar a experimentar molt abans les societats amb més tradició com a receptores de fluxos migratoris internacionals. Aquest fenomen evidencia la capacitat de la immigració de constituir, per si mateixa, una font de creació de riquesa i d'ocupació. L'objectiu d'aquest capítol és oferir una primera aproximació quantitativa a la població estrangera no assalariada a Catalunya, a partir de l'anàlisi de dos registres: l'estadística sobre *Treballadors Estrangers afiliats a la Seguretat Social*, que publica el Ministeri de Treball i Assumptes Socials (MTAS) i les dades del fitxer d'empreses CAMERDATA per al conjunt de Catalunya (base de dades que recull informació sobre les empreses, a partir de dades procedents dels censos oficials de les cambres de comerç). Les dades que aporta l'estudi permeten concloure, en primer lloc, un predomini de la figura de l'autònom sense assalariats. En segon lloc, que la proliferació i la dispersió geogràfica de l'autoocupació pel territori català reflecteixen fidelment les pautes d'assentament de la població estrangera. Finalment, pel que fa a tipus d'activitats desenvolupades, cal trencar l'associació simplista que equipara tot negoci regentat per persones estrangeres a activitats de tipus comercial minorista. Contràriament, les activitats emprenedores de les persones estrangeres es caracteritzen per l'heterogeneïtat i sovint pel fet d'adreçar-se a una clientela generalista; cosa que evidencia la "normalització" de l'autoocupació de la població estrangera en relació amb les pautes seguides pel conjunt de la població emprenedora.

L'autoocupació de la població d'origen immigrant posa de manifest que la immigració, lluny de tractar-se d'una categoria social homogènia, és diversa pel que fa a projectes, situacions i condicions socials (Aramburu, 2002). Quan es tracta d'iniciatives empresarials, trenquen amb l'estereotip de l'"immigrant genèric", com a subjecte social representat i construït a través d'imatges preconcebudes de pobresa, marginalitat i delinqüència (Cavalcanti, 2007).

Tot i l'experiència relativament curta de Catalunya com a societat receptora d'immigració estrangera, la proliferació i la implantació d'iniciatives empresarials a càrrec d'estrangers residents a Catalunya és un fenomen en plena expansió, que està transformant fisonòmicament i productiva les nostres ciutats —tot i que amb ritmes diferenciats—, especialment durant els darrers anys.

Fins ara, la investigació sobre la inserció laboral de la població immigrada a Catalunya s'ha centrat sobretot en la seva incorporació al mercat laboral general —en qualitat de treballadors assalariats—; però pràcticament no hi ha estudis que s'ocupin de les iniciatives econòmiques desenvolupades per la població estrangera (Recio, Parella, Pajares i Sabadí, 2007). Aquí rau l'interès de dedicar un capítol específic a l'anàlisi de la població estrangera no assalariada, la que treballa per compte propi, amb o sense assalariats.

La dificultat d'accedir a les dades sobre l'empresariat estranger fa difícil quantificar la magnitud d'aquest fenomen, així com la seva ubicació espacial i l'expansió pel territori. Una de les limitacions principals és la inexistència de registres oficials que permetin identificar les activitats empresarials dels estrangers.¹ Trobem un antecedent en la quantificació dels comerços regentats per immigrants, des d'una aproximació geogràfica i a través del registre porta a porta. Dos estudis han examinat el districte barceloní de Ciutat Vella: un primer realitzat pel geògraf Jordi Moreras i finançat per la fundació Centre d'Investigació de Relacions Internacionals i Desenvolupament (CIDOB) (Moreras, 2002). Un segon estudi, més recent, és del geògraf Pau Serra i l'ha publicat la Fundació "la Caixa" (Serra, 2006). Un altre estudi quantitatiu de referència, de caràcter més global, s'ha dut a terme des del Consell Econòmic i Social de Barcelona (CESB) (Recio, Parella, Pajares i Sabadí, 2007). En aquesta investigació s'ha fet una aproximació quantitativa al conjunt de les empreses regentades per estrangers a la ciutat de Barcelona, a partir de l'anàlisi de les dades del fitxer d'empreses CAMERDATA (base de dades que recull informació sobre les empreses, amb dades procedents dels censos oficials de les cambres de comerç).

L'objectiu d'aquest capítol és oferir una primera aproximació quantitativa a la població estrangera no assalariada a Catalunya, a partir de l'anàlisi de dos registres:

- l'estadística sobre *Treballadors Estrangers afiliats a la Seguretat Social*, que publica el Ministeri de Treball i Assumptes Socials (MTAS) i
- les dades del fitxer d'empreses CAMERDATA per al conjunt de Catalunya, actualitzat a 8 de març de 2006.

Quan es parla d'empresariat estranger o d'origen immigrant, habitualment es pensa en les iniciatives comercials dels nouvinguts, que són les més visibles. Sens dubte, els comerços regentats per persones immigrades procedents de països no comunitaris estan transformant el paisatge comercial de les ciutats catalanes. Es tracta generalment de petits

1. Un dels registres és el de l'impost d'activitats econòmiques (IAE), que grava les activitats empresarials, professionals o artístiques, es facin o no en un local determinat, i estiguin o no especificades en les tarifes de l'impost. Cal tenir present que els registres de l'IAE no fan constar la nacionalitat del demandant.

comerços de base familiar que van començar a proliferar durant la dècada dels noranta, sobretot en aquells barris amb una marcada concentració de població estrangera (com ara el Raval i el Casc Antic, en el districte barceloní de Ciutat Vella) (Aramburu, 2001; Aramburu, 2002; Zegrí, Navarro i Aramburu, 2006).² En l'actualitat, la seva expansió ja és un fet consumat i s'ha produït de forma accelerada per tot el territori català.

Al llarg del capítol constatarem com aquesta simplificació no es correspon amb les xifres reals sobre les activitats principals de les empreses regentades per població estrangera. Si bé moltes de les iniciatives emprenedores dels migrants tenen lloc en l'àmbit de les microempreses i el comerç (és el cas de les botigues, els bars, les agències de viatges, les perruqueries, els locutoris, etc.), són cada cop més habituals altres tipus d'activitats, com ONG, agències de cooperació internacional, associacions culturals, espais educatius, mitjans de comunicació social, empreses de serveis domiciliaris, empreses de reformes i construcció, professionals liberals, gabinets jurídics, etc. (Solé, Parella i Cavalcanti, 2007).

Establir un negoci propi no és un projecte que pugui materialitzar-se de forma immediata. Habitualment, la culminació d'una iniciativa empresarial requereix prèviament llargs recorreguts en el mercat de treball general per a la població immigrada, a base de sumar ocupacions poc atractives que permetin acumular finançament i altres tipus de recursos. En aquest sentit, la dificultat a l'hora d'obtenir un crèdit bancari en el moment d'iniciar el negoci obliga sovint, quan no hi ha recursos de classe o estalvis previs en el país d'origen, a mantenir dilatades trajectòries laborals com a assalariats en la societat receptora (Riesco, 2004).

Identificar les causes per les quals alguns immigrants decideixen emprendre iniciatives empresarials posa de manifest l'heterogeneïtat de factors que hi ha al darrere d'aquests projectes. Per a determinats perfils d'immigrants, amb un nivell educatiu baix i sense

2. Un dels elements que sol ser comú a bona part dels comerços regentats per immigrants és la seva ubicació inicial en barris amb importants dèficits sociourbanístics, que ja havien rebut onades migratòries anteriors —exceptuant els comerços xinesos, que presenten un patró de distribució espacial molt més dispers— (Solà-Morales, 2007).

experiència empresarial prèvia, predominen els negocis “de necessitat”. Les seves empreses es caracteritzen per l'escassa innovació i rendibilitat. S'opta per l'autoocupació com a font immediata i complementària d'ingressos, sense perspectiva empresarial a mitjà o a llarg termini (Solé, Parella i Cavalcanti, 2007).

Altres empresaris atribueixen la seva iniciativa als obstacles insalvables que es troben en el mercat de treball com a assalariats, derivats de la seva condició d'immigrants i de les formes de discriminació laboral que se'n deriven. Es tracta, sovint, de persones amb un nivell educatiu elevat, relegades a situacions objectives d'inconsistència “d'estatus” en el mercat general. Saben aprofitar, de forma creativa, les noves oportunitats que brinden els processos de globalització econòmica i migració internacional. Finalment, podem distingir altres iniciatives empresarials resultat no tant de les oportunitats o limitacions del context de recepció català, sinó d'un projecte migratori impregnat, des de la seva gènesi, de la cultura emprenedora i dels recursos materials i formatius necessaris (Solé, Parella i Cavalcanti, 2007).

L'AUTOOCUPACIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA A PARTIR DE LES DADES QUE PROPORCIONA L'ESTADÍSTICA D'AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL

Per tal d'estudiar les iniciatives empresarials dels immigrants a Catalunya, disposem de l'estadística sobre *Treballadors Estrangers afiliats a la Seguretat Social* que publica el Ministeri de Treball i Assumptes Socials (MTAS). Aquesta estadística fa possible aproximar-nos als immigrants que treballen en el seu propi projecte empresarial a partir de dos indicadors: *a*) la pertinença al Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA d'ara en endavant); *b*) la dependència laboral, és a dir, la distribució entre estrangers que treballen per compte propi i per compte d'altri.

Els immigrants no comunitaris que es vulguin establir per compte propi a Espanya necessiten una autorització específica per tal de poder iniciar la seva activitat. Els tràmits per aconseguir aquesta autorització varien segons quina sigui la situació legal de la persona immigrada. Els casos més freqüents corresponen als supòsits següents:

1) aquells immigrants que desitgen sol·licitar un permís per iniciar una activitat per compte propi a Espanya, des del seu país d'origen; 2) els estrangers que desitgen establir-se com a autònoms un cop a Espanya, però que es troben en situació legal irregular, i 3) els residents i treballadors legals per compte d'altri, que volen modificar la seva autorització de treball i residència a compte propi.

Així, els estrangers que resideixen legalment a Espanya i disposen d'un permís temporal per compte d'altri, han de completar els cinc anys de treball i residència legal per compte d'altri que fan falta per tal d'obtenir un permís permanent. Amb el permís permanent, els estrangers es poden inserir en el mercat laboral, ja sigui per compte d'altri o per compte propi, de la mateixa manera que un treballador nacional. En el moment de sol·licitar el permís de treball i residència per compte propi, la forma més corrent d'inscripció en el règim de la Seguretat Social que pot adoptar l'empresari és el règim especial de treballadors autònoms (RETA).³

L'autoocupació de la població estrangera a partir de les dades sobre treballadors afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA) de la Seguretat Social

En aquest apartat procedirem a l'anàlisi del registre de treballadors afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms de la Seguretat Social. Entenem per treballador autònom aquella persona física que realitza de forma habitual, personal, directa, per compte propi i fora de l'àmbit de direcció i organització d'un tercer, una activitat econòmica o professional a títol lucratiu, amb independència que proporcioni o no ocupació a treballadors per compte d'altri.

Aquest registre constitueix tan sols una aproximació a l'empresariat estranger, ja que l'obtenció de la condició de treballador autònom, si bé és un requisit legal per exercir

3. La normativa sobre la tramitació de l'autorització de residència i treball per compte propi i de la inscripció en el Règim Especial de Treballadors Autònoms queda recollida a Solé, Parella i Cavalcanti (2007, p. 59-60).

com a empresari, no sempre aconsegueix l'ús per al qual se suposa que s'obté. D'una banda, hi ha persones estrangeres que treballen pel seu compte i no s'han donat d'alta com a autònoms, de manera que operen en diferents àmbits de l'economia submergida. Per altra banda, cal tenir en compte el fenomen dels anomenats "falsos autònoms"; és a dir, treballadors a qui els seus patrons exigeixen que es donin d'alta en el registre, amb l'objecte d'estalviar-se taxes i cotitzacions com a assalariats. A la pràctica, aquests treballadors actuen com a treballadors assalariats a tots els efectes.⁴

Un 13% del total de les persones afiliades a la Seguretat Social a Catalunya eren estrangeres a principis de l'any 2007 (vegeu la taula 1). Tanmateix, aquesta presència notable d'immigrants en el mercat laboral català és una realitat relativament recent. Fa cinc anys, l'any 2002, no arribaven al 5%, mentre que l'any 1996 suposaven poc més de l'1%.

Taula 1.

Treballadors estrangers i població total en alta laboral a la Seguretat Social. Catalunya i províncies, 2007

	Treballadors estrangers	%	Total població ocupada	%
Total Catalunya	434.518	100,0	3.339.800	13,0
Barcelona	307.815	70,8	2.528.700	12,2
Girona	53.040	12,2	311.800	17,0
Lleida	26.634	6,6	188.600	15,2
Tarragona	45.029	10,4	310.700	14,5

Font: Pajares (2007, p. 71). Dades a 11 de gener.

La taula 2 mostra els treballadors estrangers en alta laboral a la Seguretat Social segons el règim. Tal com podem observar, 31.929 persones estrangeres estan donades d'alta com

4. Aquesta figura s'ha clarificat amb el Nou Estatut del Treballador Autònom, a partir de la creació del "treballador autònom econòmicament dependent". Aquesta modalitat engloba aquelles persones que realitzen una activitat econòmica o professional a títol lucratiu i de forma habitual, personal, directa i predominant per a una persona física o jurídica, denominada *client*, del qual depenen econòmicament pel fet de rebre d'ell, com a mínim, el 75% dels ingressos per rendiments de treball i d'activitats econòmiques.

a autònoms a la Seguretat Social a gener del 2007 a Catalunya.⁵ Aquests treballadors suposen un 7,4% del total d'estrangers afiliats. Tot i així, la gran majoria d'estrangers en alta pertanyen al règim general (un 82 %), tot i que també cal destacar el règim de treballadors de la llar, amb un 8,1%. Si desglossem les dades per províncies, s'observen diferències entre territoris. Girona presenta un percentatge més alt de treballadors autònoms (9,7%) mentre que a Lleida el percentatge no arriba al 5%. Tarragona té un 6,8% i Barcelona s'aproxima a la mitjana catalana amb un 7,2%. El fet que a la província de Girona hi hagi una presència important del sector del turisme explicaria aquest major percentatge d'autònoms entre els estrangers.

Taula 2.

Treballadors estrangers en alta laboral a la Seguretat Social segons el règim. Catalunya i províncies, 2007

Província	Règim de la Seguretat Social											
	Règim general		Treballadors autònoms		Agrari		Treballadors de la llar		Treballadors del mar		Mineria i el carbó	
	total	%	total	%	total	%	total	%	total	%	total	%
Total Catalunya	354.665	81,6	31.929	7,35	12.134	2,8	35.374	8,1	403	0,1	13	0,0
Barcelona	251.975	81,9	22.326	7,25	3.300	1,1	30.109	9,8	92	0,0	13	0,0
Girona	43.383	81,8	5.158	9,72	2.042	3,8	2.267	4,3	190	0,4	0	0,0
Lleida	23.320	81,4	1.367	4,77	2.865	10,0	1.082	3,8	0	0,0	0	0,0
Tarragona	35.987	79,9	3.078	6,84	3.927	8,7	1.916	4,3	121	0,3	0	0,0

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006. Dades a 11 de gener.

Si observem les dades de Catalunya de forma comparativa amb les de la resta d'Espanya (vegeu la taula annexa 1), s'observa com el percentatge d'autònoms sobre el total de treballadors estrangers afiliats se situa a Catalunya (un 7,3%) per sota del conjunt

5. A gener de 2008, tal com mostra la taula 11 del capítol sobre la inserció laboral de la població immigrada, hi ha un total de 41.775 afiliats al règim especial d'autònoms a Catalunya, 9.846 persones més.

d'Espanya i de bona part de les altres comunitats autònomes.⁶ Els estrangers autònoms afiliats a Catalunya suposen gairebé el 20 % del total d'afiliats en aquest règim de la Seguretat Social per al conjunt d'Espanya (vegeu la taula annexa 2).⁷ Només a la província de Barcelona s'hi concentra el 13,6% del total.

Així mateix, les dades per a Catalunya presenten una distribució poc homogènia dels autònoms estrangers pel territori, amb gairebé un 70% concentrats a la província de Barcelona (vegeu la taula 3). Ens trobem davant d'un patró de distribució territorial en consonància amb les concentracions dels estrangers empadronats, amb un predomini clar de la província de Barcelona.

Taula 3.

Estrangers en alta laboral en el règim especial de treballadors autònoms, per províncies i sexe. Catalunya, 2007

	Total estrangers afiliats		Dones		Homes	
	Treballadors autònoms	Distribució percentual	Treballadors autònoms	Distribució percentual	Treballadors autònoms	Distribució percentual
Catalunya	31.929	100	8.904	100	23.025	100
Barcelona	22.326	69,9	6.402	71,9	15.924	69,2
Girona	5.158	16,2	1.313	14,7	3.845	16,7
Lleida	1.367	4,3	342	3,8	1.025	4,5
Tarragona	3.078	9,6	847	9,5	2.231	9,7

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006. Dades a 11 de gener.

Per sexe, a Catalunya, tal com succeeix per al conjunt d'Espanya i per a la resta de comunitats autònomes, el perfil dels treballadors autònoms està fortament masculinitzat. De cada cent treballadors que no són assalariats, vint-i-vuit són dones. Aquesta

6. Les comunitats autònomes amb percentatges més grans d'autònoms són, de més a menys, Balears, Canàries i Andalusia (en aquesta darrera destaquen els percentatges de les províncies de Màlaga i Cadis, que se situen pels volts del 20%). Les comunitats autònomes amb percentatges inferiors a Catalunya són Aragó, Castella-la Manxa, Madrid, Múrcia, Navarra i La Rioja (vegeu la taula annexa 1).

7. La Comunitat Valenciana i Madrid, amb un 15,7% i un 15,3%, respectivament, ocupen les posicions segona i tercera.

proporció de dones és reduïda si la comparem amb la del conjunt d'Espanya (trenta-una) o amb la de la majoria de comunitats autònomes.⁸

El percentatge de treballadors que opten per establir-se com a autònoms varia depenent de si es tracta d'homes o dones (vegeu la taula 4). A Catalunya, el 8,4% dels

Taula 4.

Població estrangera afiliada al règim especial de treballadors autònoms, segons el sexe. Comunitats autònomes, Catalunya i províncies, 2007

Comunitat autònoma /Província	Homes		Dones		
	Treballadors autònoms	% autònoms sobre total afiliats	Treballadores autònomes	% autònomes sobre total afiliades	% dones sobre total autònoms
Total	113.797	9,6	50.411	6,7	30,7
Andalusia	16.853	13,8	7.977	10,2	32,1
Aragó	2.928	7,1	1.293	6,2	30,6
Astúries	801	10,9	502	8,9	38,5
Balears	7.143	16,8	3.391	11,4	32,2
Canàries	10.082	17,7	5.171	12,0	33,9
Cantàbria	673	10,1	301	6,2	30,9
Castella - la Manxa	2.080	4,3	999	4,6	32,4
Castella i Lleó	2.634	7,5	1.375	6,8	34,3
Catalunya	23.025	8,4	8.904	5,6	27,9
Barcelona	15.924	8,5	6.402	5,3	28,7
Girona	3.845	10,6	1.313	7,9	25,5
Lleida	1.025	5,0	342	4,2	25,0
Tarragona	2.231	7,1	847	6,1	27,5
Com. Valenciana	18.123	12,1	7.682	8,5	29,8
Extremadura	783	10,5	419	11,2	34,9
Galícia	2.458	11,0	1.464	11,3	37,3
Madrid	17.433	7,4	7.724	4,0	30,7
Múrcia	2.894	4,2	1.231	4,0	29,8
Navarra	1.491	8,3	431	4,1	22,4
País Basc	3.094	11,7	1.178	7,6	27,6
La Rioja	899	7,6	265	4,7	22,8
Ceuta	141	9,4	44	5,2	23,8
Melilla	262	12,7	60	3,6	18,6

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006 (dades a 1/11/2007).

8. Comunitats autònomes com Astúries i Galícia i províncies com Cáceres, Lleó, Palència, Valladolid i Lugo són les que presenten una feminització més gran del col·lectiu d'autònoms.

homes i el 5,6% de les dones estan afiliats al RETA. Dins de Catalunya, la província de Girona és la que presenta un percentatge de treballadores autònomes més gran (7,9%). Per al conjunt de l'Estat espanyol, gairebé el 7% de les treballadores afiliades són treballadores autònomes.

En aquest sentit, s'observa una relació indirecta entre aquelles comunitats autònomes o províncies on hi ha més presència de treballadores estrangeres en el servei domèstic i el percentatge de dones afiliades al RETA: així, províncies com Barcelona i llocs com la Comunitat de Madrid presenten un percentatge baix de treballadores autònomes (5,3% i 4%, respectivament, del total d'afiliades). Per contra, comunitats autònomes com Canàries, Balears i Galícia tenen una proporció més gran de treballadores afiliades en aquest règim (pels volts del 12%). En qualsevol cas, els resultats dels estudis qualitius que s'han realitzat sobre l'autoocupació entre les dones immigrades apunten cap a l'increment d'aquests percentatges en el futur, ja que els frens i obstacles a l'hora d'abandonar el servei domèstic i accedir a feines més qualificades, motiven moltes d'aquestes treballadores a planificar l'autoocupació a mitjà i a llarg termini com a única estratègia de mobilitat laboral ascendent a la societat receptora (Solé i Parella, 2005; Oso i Villares, 2005).

L'edat mitjana dels treballadors autònoms ens mostra un perfil de treballador de més edat que la del conjunt de treballadors estrangers afiliats (vegeu la taula 5). Per al cas de Catalunya, la diferència és de cinc anys: quaranta i trenta-cinc anys respectivament. Aquesta diferència pot explicar-se pel fet que una de les dificultats d'una bona part de les empreses regentades per immigrants és l'accés al finançament. Els obstacles a l'hora d'accedir a les institucions formals de finançament, per manca de recursos de classe⁹ que els puguin servir d'aval (propietats, familiars, etc.), sovint els obliga a recórrer als estalvis propis. Davant d'aquestes dificultats, els immigrants acostumen a endarrerir el moment d'iniciar el seu negoci (com a mitjana, han d'invertir més temps que els autòctons per poder consumir la iniciativa empresarial), així com recórrer a

9. Aquells recursos que tenen relació amb la classe social de procedència (capital financer, capital humà, capital cultural i capital social).

mecanismes de finançament informal, fonamentalment l'ajuda d'altres membres de la família i amics (Solé i Parella, 2005).¹⁰

Taula 5.

Treballadors estrangers en alta laboral en el règim especial de treballadors autònoms, segons la mitjana d'edat. Espanya, Catalunya i províncies, 2007

	Total		Treballadors autònoms	
	Nombre	Mitjana d'edat	Nombre	Mitjana d'edat
Total Espanya	1.930.266	35	164.210	41
Catalunya	434.518	35	31.929	40
Barcelona	307.815	35	22.326	40
Girona	53.040	35	5.158	42
Lleida	28.634	35	1.367	39
Tarragona	45.029	35	3.078	40

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006. Dades a 11 de gener.

Si analitzem l'evolució temporal dels afiliats estrangers a la Seguretat Social (taula 6), podem comprovar, en primer lloc, com el seu nombre ha augmentat any rere any en termes absoluts. Prenent el període 2002-2007, tal com mostra la taula 6, el nombre de treballadors estrangers a Catalunya s'ha incrementat considerablement al llarg dels primers anys del segle XXI. També ho ha fet el nombre d'autònoms en termes absoluts, si bé en termes relatius la tendència és a la baixa (es passa d'un 9,4% a un 7,7%). És a dir, cada any els autònoms representen un percentatge menor, en benefici dels treballadors afiliats al règim general. L'increment espectacular del nombre d'estrangers afiliats a la Seguretat Social en els darrers anys explicaria aquesta pèrdua de pes específic. En

.....
10. Mentre que comunitats com la pakistanesa o la xinesa disposen de xarxes de finançament informal altament desenvolupades, la resta de col·lectius depenen en major mesura dels recursos propis i dels recursos de classe. És per aquest motiu que diverses organitzacions (com és el cas de la Fundació Un Sol Món, de Caixa Catalunya o Barcelona Activa) estan impulsant microcrèdits específics per a petits empresaris d'origen immigrant que no disposin d'un habitatge en propietat a l'hora d'establir un negoci i sol·licitar un aval bancari.

qualsevol cas, el lleuger increment percentual que es detecta entre el 2006 i el 2007 pot ser el preludi d'un canvi de tendència, que es veu confirmat amb les dades de gener de 2008: el percentatge d'estrangers afiliats que són autònoms assoleix el 8,5% (vegeu la taula 12 del capítol 8 d'aquest anuari).

Taula 6.

Treballadors estrangers en alta laboral a la Seguretat Social segons el règim. Catalunya, 2002-2007

	General i Mineria	Autònom	Agrari	Treballadors de la llar	Mar	Total
Gener 2002	106.502 78,1	12.886 9,4	6.542 4,8	10.219 7,5	293 0,2	136.442 100,0
Gener 2003	147.994 80,0	15.395 8,3	8.070 4,4	13.234 7,2	261 0,1	184.954 100,0
Gener 2004	174.455 80,9	18.502 8,6	10.313 4,8	12.148 5,6	189 0,1	215.607 100,0
Gener 2005	214.635 82,1	22.462 8,6	10.885 4,2	13.193 5,0	274 0,1	261.449 100,0
Gener 2006	304.044 76,6	26.921 6,8	13.466 3,4	52.067 13,1	362 0,1	396.860 100,0
Gener 2007	354.681 81,6	31.929 7,3	12.134 2,8	35.374 8,1	403 0,1	434.521 100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario de estadísticas laborales y asuntos sociales 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 i 2006.

Els treballadors estrangers a Catalunya provenen de molts i diferents orígens nacionals. El seu comportament econòmic i laboral a la societat catalana varia considerablement en funció del lloc de procedència. Els nivells d'autoocupació dels diferents grups immigrants són molt desiguals. Alguns estudis atribueixen les diferències a les variacions en el nivell educatiu, l'experiència empresarial o el capital econòmic. Aquestes diferències permetrien identificar el fet que alguns grups nacionals presentin més "avantatges" a l'hora d'emprendre iniciatives empresarials, com és el cas dels xinesos. D'aquesta manera, algunes diferències qualitatives i quantitatives en l'activitat empresarial podrien ser explicades a partir dels recursos ètnics (pràctiques culturals, ideologies, xarxes socials, valors, etc.). Aquest bagatge cultural distintiu inclou patrons de conducta di-

versos, des de la tradició empresarial en el país d'origen, fins a la propensió a l'estalvi o la capacitat de sublimar la gratificació, així com altres valors culturals afavoridors de la iniciativa emprenedora.

En l'actualitat, els plantejaments culturalistes estan perdent preeminència, ja que es tracta d'explicacions unidimensionals. Així i tot, les variables de tipus cultural segueixen incorporant-se en les anàlisis més complexes, especialment a l'hora d'intentar donar resposta a quins són els elements que distingeixen les diferents comunitats ètniques en el procés de creació d'aquest tipus d'establiments; o de trobar els elements diferenciadors d'aquests negocis respecte als regentats per la població nacional o autòctona, si és que n'hi ha. Es tracta d'aproximacions útils a l'hora de ressaltar algunes diferències intergrupals. Així ho documenten diversos estudis per al cas d'Espanya, com la marcada tradició comercial i la propensió a l'estalvi dels immigrants xinesos (Beltrán, 2000, 2003) o dels senegalesos (*móodu-móodu*)¹¹ (Sow, 2005), per exemple.

Per al cas de Catalunya, la taula 7 mostra com els marroquins són la nacionalitat més nombrosa dins del total de treballadors autònoms, amb 4.511 afiliats al maig del 2007. Els procedents de la Xina ocupen la segona posició, amb 3.767 efectius. Els originaris d'Itàlia aporten 3.374 altes d'autònoms i els francesos, 3.218. Així, trobem en les dues primeres posicions dues nacionalitats no comunitàries: el Marroc i la Xina.

Tanmateix, la taula mostra com, en valors relatius, la nacionalitat que presenta una major proporció d'autònoms sobre el total d'afiliats és el Regne Unit. Ho són gairebé trenta de cada cent afiliats. Els alemanys apareixen en segona posició, amb un 24,4% dels treballadors en règim d'autònoms. El 22,4% dels francesos i el 20,1% dels xinesos estan donats d'alta en aquest règim. D'aquesta manera, podem concloure que els estrangers comunitaris són empresaris en una major proporció que els no comunitaris. Si prenem en conjunt els treballadors procedents de països de la Unió Europea, un

11. Inicialment, el terme *móodu-móodu* designava els migrants estacionals que treballaven a la collita del cacauet; més endavant, va passar a referir-se als migrants que, procedents de zones rurals, anaven a les grans ciutats. Amb l'augment de les migracions internacionals, és un terme utilitzat de manera col·loquial per referir-se als emigrants que surten del Senegal i van cap a Europa.

Taula 7.

Població estrangera afiliada al règim especial de treballadors autònoms de la Seguretat Social, per nacionalitat. Catalunya, 2007

	Autònoms	Total població estrangera afiliada	% dels afiliats
Total UE-25	17.684	111.982	15,8
Alemanya	2.043	8.359	24,4
França	3.218	14.394	22,4
Itàlia	3.374	20.286	16,6
Polònia	808	6.862	11,8
Portugal	1.112	10.490	10,6
Regne Unit	2.208	7.418	29,8
Romania	2.282	26.497	8,6
Extracomunitaris	19.247	341.134	5,6
Marroc	4.511	81.756	5,5
Equador	764	51.255	1,5
Colòmbia	746	24.066	3,1
Perú	595	18.714	3,2
Xina	3.767	18.714	20,1
Argentina	1.304	14.708	8,9
Pakistan	1.194	12.853	9,3
Bolívia	95	12.386	0,8
República Dominicana	245	8.323	2,9
Ucraïna	227	7.366	3,1
Resta països no UE	5.578	91.063	6,1
Total estrangers	36.931	453.116	8,2

Font: Elaboració pròpia a partir de Ministeri de Treball i Assumptes Socials. Avanç de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2007, dades a 31 de maig.

16% són autònoms, en comparació amb tan sols un 5,7% dels no comunitaris. Per nacionalitats, l'excepció la trobem en els xinesos, pakistanesos, argentins i romanesos, col·lectius que, per aquest ordre, presenten un percentatge elevat d'afiliats en el RETA (Solé i Rodríguez, 2004; Beltrán, Bertisey, López i Sáiz, 2006).¹²

12. En el cas de l'Argentina, cal tenir en compte que una part important dels estrangers amb nacionalitat italiana poden ser immigrants argentins amb ascendents italians nacionalitzats.

En el cas concret de Romania, cal tenir present que l'elevat percentatge d'autònoms que mostra la taula 7 (8,6%) respon a un increment molt recent. Les dades més actualitzades que es presenten en el capítol sobre mercat de treball d'aquest anuari (vegeu la taula 12 del capítol 10), mostren com, en només un any, de gener del 2007 a gener del 2008, el percentatge d'afiliats a aquest règim ha passat de ser només un 1,6% a ser un 15,9%. Així mateix, al gener del 2008, el col·lectiu d'autònoms més nombrós a Catalunya és el romanès, amb un total de 5.389 afiliats a aquest règim, que se situa per sobre dels efectius marroquins i xinesos. La raó d'aquest increment espectacular té a veure amb la moratòria que s'ha imposat a Romania al dret de lliure circulació de treballadors dins de la Unió Europea i que ja ha estat comentada en el capítol sobre mercat de treball.

L'autoocupació de la població estrangera a partir de la dependència laboral dels treballadors afiliats a la Seguretat Social

Una altra aproximació a la realitat dels empresaris estrangers és l'estudi de les dades de persones estrangeres afiliades sobre la base de la dependència laboral. Quan desglossem els treballadors en funció de la seva dependència laboral trobem dues categories: els que treballen per compte d'altri i els que ho fan per compte propi. La primera categoria es refereix als treballadors assalariats contractats per una empresa; mentre que la segona recull els treballadors autoempleats.

Això no obstant, no s'ha de confondre als treballadors per compte propi amb els treballadors autònoms. Els autònoms suposen una xifra inferior que els treballadors per compte propi (un total de 31.929 efectius afiliats al RETA i 47.640 treballadors per compte propi, segons les dades recollides a les taules 2 i 10). Aquesta diferència s'explica pel fet que la Seguretat Social inclou com a treballadors per compte propi no només els treballadors autònoms, sinó també els treballadors domèstics que treballen pel seu compte i cotitzen a la Seguretat Social (servei domèstic discontinu), així com els treballadors agrícoles que es troben en aquesta mateixa situació. Per tant, els percentatges de treballadors per compte propi necessàriament són superiors als percentatges de treballadors que cotitzen en el règim d'autònoms. En conseqüència, l'anàlisi de la

dependència laboral presenta importants limitacions quan el que volem és accedir a les xifres d'empresaris d'origen immigrant.

La distribució entre per compte propi i per compte d'altri, per al conjunt de la població catalana afiliada a la Seguretat Social és de 18,3% i 81,7%, respectivament. Per als treballadors estrangers disminueix la proporció de persones que treballen per compte propi (vegeu la taula 8). Només un 11% dels treballadors estrangers afiliats a Catalunya ho està per compte propi. En termes absoluts, Catalunya aporta el 20% del total de treballadors estrangers per compte propi, percentatge només superat per la Comunitat de Madrid (21,1%) (Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 2007). A escala provincial, les diferències entre les quatre províncies catalanes són considerables. Mentre que Barcelona i Girona s'aproximen a la mitjana catalana (amb un 11,5% i un 11,8%, respectivament), Tarragona (8,9%) i sobretot Lleida (6,4%) presenten percentatges baixos de treballadors per compte propi.

Taula 8.

Treballadors estrangers en alta laboral a la Seguretat Social, per província i dependència laboral. Catalunya i províncies, 2007

	Total	Dependència laboral			
		Compte d'altri	Compte propi	% compte d'altri	% compte propi
Catalunya	434.518	386.878	47.640	89,0	11,0
Barcelona	307.815	272.269	35.546	88,5	11,5
Girona	53.040	46.774	6.266	88,2	11,8
Lleida	28.634	26.806	1.828	93,6	6,4
Tarragona	45.029	41.029	4.000	91,1	8,9

Font: elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006.

Tal com mostra la taula 8, la distribució provincial dels treballadors per compte propi no és homogènia. La província de Barcelona concentra gairebé el 75% del total. En l'altre extrem, Lleida només compta amb menys del 4% (vegeu el gràfic 1). El percentatge de persones que treballen per compte propi és considerablement major en el cas de les dones (13,9%) i menor pel que fa als homes (9,3%) (vegeu la taula 9). Per províncies, en tots els casos es manté aquesta supremacia femenina, si bé és a la

província de Barcelona on la distància és més palesa (gairebé cinc punts). Aquesta diferència a favor de les dones es deu a la major importància que el règim especial de treballadors de la llar té per a les dones. Per tant, la major concentració de treballadors

Taula 9.

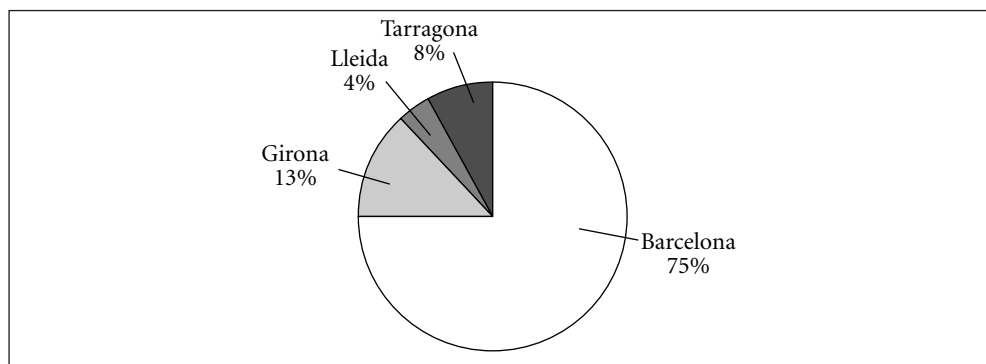
Treballadors estrangers en alta laboral a la Seguretat Social, segons el sexe i la dependència laboral. Catalunya i províncies, 2007

	Dones					Homes				
	Total	Dependència laboral				Total	Dependència laboral			
		Compte d'altri	Compte propi				Compte d'altri	Compte propi		
			Nombre	%	Dist. percentual			Nombre	%	Dist. percentual
Catalunya	159.121	137.000	22.121	13,9	100	275.396	249.877	25.519	9,3	100
Barcelona	120.650	103.107	17.543	14,5	79,3	187.164	169.161	18.003	9,6	70,5
Girona	16.632	14.477	2.155	13,0	9,7	36.408	32.297	4.111	11,3	16,1
Lleida	8.056	7.278	778	9,7	3,5	20.578	19.528	1.050	5,1	4,1
Tarragona	13.783	12.138	1.645	11,9	7,4	31.246	28.891	2.355	7,5	9,2

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006.

Gràfic 1.

Distribució per províncies dels treballadors estrangers per compte propi. Catalunya, 2007

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006.

domèstiques a la província de Barcelona és el factor que fa créixer el percentatge de dones estrangeres per compte propi.

Per altra banda, si incorporem a l'anàlisi una perspectiva longitudinal (vegeu la taula 10), s'observa que si bé durant els anys 2004 i 2005 els valors són força estables (10,8%), és l'any 2006 quan la proporció de treballadors per compte propi creix considerablement (15%). A partir de gener del 2007 la tendència canvia i s'assisteix a un decreixement, tot i que els percentatges de treballadors per compte propi assoleixen nivells superiors als del 2004 (12,75%). Aquest increment de l'any 2006 pot explicar-se a partir del procés de regularització del 2005 que es va fer a Espanya, en què molts treballadors estrangers van obtenir un permís de treball presentant una oferta en el règim especial de treballadors de la llar, per compte propi. El servei domèstic va constituir una de les vies més importants que es van emprar per a la regularització, tant per compte propi com per compte d'altri.

Taula 10.

Població estrangera afiliada a la Seguretat Social segons la dependència laboral. Espanya, Catalunya i províncies, 2004-2007

	Espanya			Catalunya			Barcelona		
	Compte propi	Compte d'altri	% compte propi	Compte propi	Compte d'altri	% compte propi	Compte propi	Compte d'altri	% compte propi
Gener 2004	119.202	863.163	13,8	20.969	194.638	10,8	15.505	138.572	11,2
Gener 2005	139.939	1.000.487	14,0	25.448	236.001	10,8	18.649	166.269	11,2
Gener 2006	240.957	1.516.124	15,9	51.680	345.180	15,0	39.182	245.294	16,0
Gener 2007	231.083	1.699.183	13,6	47.640	386.878	12,3	35.546	272.269	13,1
	Girona			Tarragona			Lleida		
	Compte propi	Compte d'altri	% compte propi	Compte propi	Compte d'altri	% compte propi	Compte propi	Compte d'altri	% compte propi
Gener 2004	3.086	23.174	13,3	1.748	18.855	9,3	630	14.037	4,49
Gener 2005	3.649	27.612	13,2	2.230	23.586	9,5	920	18.534	4,96
Gener 2006	6.631	40.647	16,3	4.119	35.108	11,7	1.748	24.131	7,24
Gener 2007	6.266	46.774	13,4	4.000	41.029	9,7	1.828	26.806	6,82

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006.

APROXIMACIÓ QUANTITATIVA A LES CARACTERÍSTIQUES DE LES EMPRESSES DE TITULARITAT ESTRANGERA A CATALUNYA

Les dades principals que es desprenen dels registres estadístics no ens permeten accedir a la informació sobre les característiques de les empreses regentades per estrangers. És per això que en aquest apartat procedim a analitzar les empreses regentades per població estrangera a Catalunya, a partir de les dades del fitxer d'empreses CAMERDATA.¹³ Aquest fitxer ens mostra l'empresariat estranger de forma indirecta, un cop filtrats tots aquells empresaris registrats amb un document d'identificació no espanyol. Per tant, si bé aquestes dades no ens proporcionen informació sobre la nacionalitat dels empresaris, sí que és possible quantificar i caracteritzar l'empresariat d'origen estranger a partir de variables com ara: localització concreta de l'empresa (adreça), activitat principal (dos dígits de la Classificació Nacional d'Ocupacions 1994, CNO-94¹⁴), forma jurídica i grandària de la plantilla. Val a dir que la impossibilitat de distingir la població estrangera segons la nacionalitat fa que se situïn en el mateix grup les empreses multinacionals, els establiments regentats per estrangers comunitaris —o per no comunitaris procedents de països rics— i els negocis que són el resultat d'iniciatives empresarials de persones emprenedores que es corresponen amb el perfil d'immigrant econòmic.

Tal com es desprèn de la taula 11, Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Badalona i Santa Coloma de Gramenet són, per aquest ordre, les ciutats que concentren un major nombre de negocis regentats per persones estrangeres. Aquestes quatre ciutats apleguen un 46,4% del total d'empreses registrades a Catalunya (8.188). Les quatre ciutats

.....
13. Base de dades que registra les empreses procedents dels censos oficials de les cambres de comerç. Els registres estudiats corresponen a l'any 2006 (les dades s'han actualitzat a 8 de març del 2006).

14. La Classificació Nacional d'Ocupacions 1994 (CNO-94), elaborada per l'Institut Nacional d'Estadística, ordena de forma sistemàtica les ocupacions del total de la població activa. La seva estructura presenta, de forma esglaonada, quatre nivells, cadascun dels quals ofereix una major concreció que l'immediatament anterior. El primer nivell està format pels grans grups, a cadascun dels quals s'ha assignat un dígit. Cadascun dels grans grups es divideix en subgrups, que formen el segon nivell, format per dos dígits, cadascun dels quals es torna a subdividir en grups de tercer nivell, amb tres dígits i en grups de quart nivell, amb quatre dígits. Les ocupacions són agrupades tenint en compte la naturalesa del treball o la tasca realitzada. Els subgrups, per norma general, s'estableixen únicament quan hi ha un nombre suficientment elevat de treballadors que en justifiqui l'agrupació.

Taula 11.

Municipis amb major nombre d'empreses regentades per persones estrangeres, segons el sector principal d'activitat. Catalunya, 2006

Municipi	Empreses	Sector principal	% sector
Barcelona	2.736	67- Reparacions	16,2
	33,0	66- Hoteleria	13,4
		50- Construcció	13,2
L'Hospitalet de Llobregat	338	67- Reparacions	19,5
	4,1	64- Comerç al detall	16,3
		50- Construcció	13,9
Badalona	368	45- Indústria confecció	53,5
	4,4	66- Hoteleria	9,0
		64- Comerç al detall	7,3
Santa Coloma de Gramenet	359	45- Indústria confecció	51,3
	4,3	66- Hoteleria	10,6
		64- Comerç al detall	7,5
Roses	164	67- Reparacions	37,2
	2,0	65- Restaurants i cafès	17,1
		50- Construcció	10,4
Empuriabrava	129	67- Reparacions	26,4
	1,6	50- Construcció	19,4
Castelldefels	127	50- Construcció	19,7
	1,5	67- Reparacions	18,1
Lloret de Mar	176	65- Restaurants i cafès	36,9
	2,1	67- Reparacions	25,0
Mataró	170	45- Indústria confecció	22,4
	2,1	67- Reparacions	12,4
Sabadell	95	67- Reparacions	14,7
	1,1	45- Indústria confecció	13,7
Castello d'Empúries	95	67- Reparacions	14,7
	1,1	45- Indústria confecció	13,7
Resta de municipis	3.531		
	42,6		
Total	8.288		
	100		

Font: Elaboració pròpia a partir de la base de dades de CAMERDATA.

formen part dels cinc municipis amb un nombre més gran de persones empadronades estrangeres, segons dades del padró municipal a 1 de gener de 2006, i concentren un 27% del total de població estrangera.

Només a la ciutat de Barcelona, que ocupa la primera posició, s'hi ubiquen 2.736 empreses, xifra que suposa un 33% del total de negocis. La resta de municipis amb major nombre d'empreses són localitats costaneres amb molta activitat turística (com és el cas de Roses i Lloret de Mar), així com capitals de comarca amb una forta presència de la indústria de la confecció (Sabadell i Mataró). Pel que fa als tipus d'activitat que majorment desenvolupen les empreses en aquests municipis, destaquen la indústria de la confecció, l'hoteleria, els restaurants i cafès, la construcció i les reparacions.

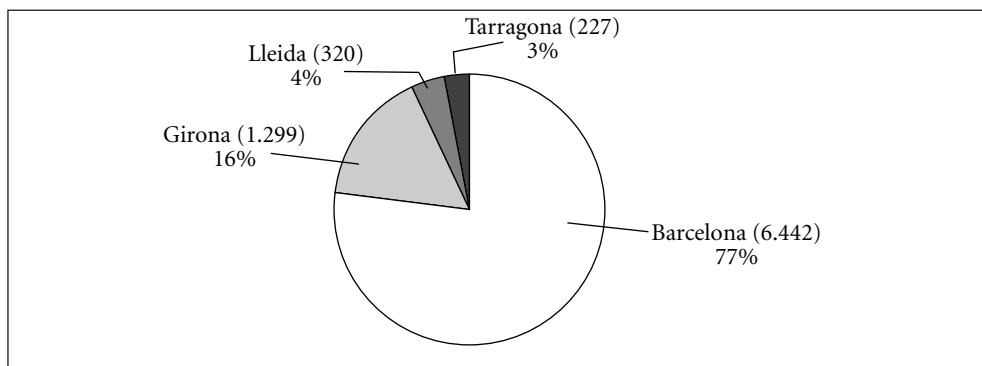
Val a dir que tres dels municipis que apareixen a la taula 11 (Roses, Castelló d'Empúries i Lloret de Mar), són a la vegada els que presenten una proporció més gran d'estrangers respecte al total de població empadronada. A Castelló d'Empúries, un 45,6% dels residents són forans, segons dades del padró municipal a 1 de gener de 2006. Un 34,7 % de la població empadronada a Lloret de Mar és estrangera i, en el cas del municipi de Roses, aquest percentatge arriba al 30%.

Per comarques (vegeu la taula annexa 3), el Barcelonès ocupa la primera posició i concentra gairebé el 47% del total d'empreses. Altres comarques amb una forta presència d'empreses regentades per estrangers són el Baix Llobregat, l'Alt Empordà i el Maresme. Les dades provincials ens mostren la marcada concentració de les iniciatives empresarials a la província de Barcelona (gairebé el 78%) (vegeu el gràfic 2).

Pel que fa a les característiques de les empreses, la taula 12 ens mostra les empreses de titularitat estrangera segons les activitats principals en dos dígitos. El rànquing l'encapçalen les iniciatives empresarials vinculades al sector de les reparacions (17,9%), la construcció (15,2%), restaurants i cafès (10,6%), hoteleria (10,5%) i el comerç al detall o minorista (8,9%). Un 14,5% de les empreses catalanes a mans de població estrangera estan vinculades al comerç (vegeu els codis 61, 63 i 64). Pel que fa al sector de l'hoteleria, si sumem l'activitat "restaurants i cafès" amb l'activitat "hoteleria", s'obté que el 21,1% del total d'empreses corresponen a aquest sector. Les indústries de calçat i vestit (6,7%), els serveis personals (3,7%), els serveis a les empreses (2,4%) i el transport terrestre (2,5%) ocupen també llocs destacats, tot i que a una certa distància. En qualsevol cas, aquests sectors són un reflex fidel de les activitats on es concentra principalment la població immigrada com a assalariada (construcció i serveis).

Gràfic 2.

Distribució del total d'empreses regentades per persones estrangeres per províncies. Catalunya, 2006

Font: Elaboració pròpia a partir de la base de dades de CAMERDATA.

Taula 12.

Empreses de titularitat estrangera segons l'activitat principal (dos dígit). Catalunya, 2006

Activitat principal	Nombre d'empreses	%
06. Pesca	1	0,0
15. Producció, transport i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta	1	0,0
23. Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics. Torberes	2	0,0
24. Indústries de productes minerals no metàl·lics	8	0,1
25. Indústries químiques	4	0,0
31. Fabricació de productes metàl·lics (llevat de màquines i material de transport)	27	0,3
32. Construcció de maquinària i equips mecànics	2	0,0
33. Construcció de màquines d'oficina i ordinadors (inclou la instal·lació)	2	0,0
34. Construcció de maquinària i material elèctric	4	0,0
35. Fabricació de material electrònic (llevat d'ordinadors)	9	0,1
36. Construcció de vehicles automòbils i les seves peces de recanvi	3	0,0
37. Construcció naval, reparació i manteniment de vaixells	20	0,2
39. Fabricació d'instruments de precisió, òptica i similars	7	0,1
41. Indústries de productes alimentaris, begudes i tabac	14	0,2

42. Indústries de productes alimentaris, begudes i tabac	14	0,2
43. Indústries tèxtils	16	0,2
44. Indústries del cuir	15	0,2
45. Indústries del calçat i vestit, i altres confeccions tèxtils	558	6,7
46. Indústries de la fusta, suro i mobles de fusta	23	0,3
47. Indústries del paper i fabricació d'articles de paper. Arts gràfiques i edició	37	0,4
48. Indústries de transformació del cautxú i de matèries plàstiques	7	0,1
49. Altres indústries manufactureres	36	0,4
50. Construcció	1.263	15,2
61. Comerç a l'engròs	367	4,4
62. Recuperació de productes	11	0,1
63. Intermediaris del comerç	103	1,2
64. Comerç al detall	740	8,9
65. Restaurants i cafès (sense dispesa)	876	10,6
66. Hoteleria	871	10,5
67. Reparacions	1.484	17,9
72. Altres transports terrestres (no ferrocarril)	208	2,5
73. Transport marítim i per vies navegables interiors	2	0,0
74. Transport aeri	1	0,0
75. Activitats afins als transports	28	0,3
76. Comunicacions	21	0,3
81. Institucions financeres	10	0,1
82. Assegurances	6	0,1
83. Auxiliars financers i d'assegurances. Activitats immobiliàries	44	0,5
84. Serveis prestats a les empreses	202	2,4
85. Lloguer de béns mobles	45	0,5
86. Lloguer de béns immobles	16	0,2
91. Administració pública, defensa nacional i Seguretat Social	97	1,2
92. Serveis de sanejament de vies públiques, neteja i similars	38	0,5
93. Educació i investigació	104	1,3
94. Sanitat i serveis veterinaris	11	0,1
95. Assistència social i altres serveis prestats a la col·lectivitat	6	0,1
96. Serveis recreatius i culturals	105	1,3
97. Serveis personals	308	3,7
98. Serveis domèstics	17	0,2
99. Representacions diplomàtiques i organismes internacionals	318	3,8
Altres	176	2,1
Total empreses estrangeres	8.288	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de la base de dades de CAMERDATA. Dades de març del 2006.

Així mateix, de les dades de la taula 12 es desprèn que ens trobem ben lluny de l'imaginari que redueix les empreses regentades per població estrangera als establiments comercials de tipus minorista. Per tant, assistim a la proliferació d'empreses en altres sectors, molts dels quals es corresponen amb nínxols laborals en què trobem una marcada presència de força de treball assalariada d'origen immigrant, com és el cas de l'hoteleria i la construcció.¹⁵

L'anàlisi de les activitats de les empreses de titularitat estrangera per províncies ens mostra algunes diferències (vegeu la taula annexa 4). En totes les províncies encapçal·len els rànquings els mateixos sectors: construcció, reparacions, hoteleria i comerç. El que varia és el pes específic que hi té cadascun. En el cas de la província de Barcelona, les activitats principals són les reparacions i la construcció (30% en total, 15% i 15%, respectivament), seguides de l'hoteleria (22% de la suma de "restaurants i cafès" i "comerç al detall") i el comerç (15% si sumem el comerç al detall i a l'engròs).

A les províncies de Girona, Lleida i Tarragona, en canvi, el pes relatiu de la suma de la construcció i les reparacions és superior (40% i 53%, respectivament). El comerç se situa en percentatges similars en les tres províncies (pels volts del 10%). L'hoteleria aglutina també el 22% dels negocis en el cas de la província de Girona i pels volts del 15% a Lleida i Tarragona. La província de Tarragona mostra una menor dispersió de les activitats empresarials. Tres sectors (reparacions, restaurants i cafès, comerç al detall) representen el 65% del total d'iniciatives empresarials. Gairebé la meitat de les empreses (44%) es dedica a les reparacions. El sector de la construcció, en canvi, el trobem poc present a Tarragona, amb només sis negocis que suposen només un 3% del total.

La taula 13 ens mostra les iniciatives empresarials regentades per estrangers segons la forma jurídica. Les persones promotores de tota empresa poden adoptar diferents formes jurídiques. Si bé la major part de les persones afiliades al règim especial de treballadors autònoms (RETA) són autònoms pròpiament dits (no estan integrats en

15. Val a dir que un 3,8% del total d'empreses correspon a representacions diplomàtiques i organismes internacionals (codi 99), activitat que s'allunya de les iniciatives empresarials protagonitzades per persones immigrades.

societats mercantils, cooperatives o altres entitats societàries ni són col·laboradors familiars), la nostra base de dades recull altres perfils a més dels autònoms: societat anònima (SA), societat limitada (SL), societat comanditària i cooperativa. L'elecció d'una forma jurídica o una altra dependrà de diversos factors, entre els quals cal destacar el tipus d'activitat que es vol desenvolupar, el nombre de promotors, el capital inicial, els aspectes fiscals, o el grau de responsabilitat que les persones promotores estiguin disposades a assumir (Recio, Parella, Pajares i Sabadí, 2007).

Quadre 1.

Principals formes jurídiques empresarials¹⁶

Tipus de societat	Responsabilitat	Capital inicial
Societat anònima (SA)	Limitada	60.101,21 euros
Societat limitada (SL)	Limitada	3.005,06 euros
Societat comanditària	Mixta	No hi ha mínim si és simple i serà de 60.101,21 euros per a la comandatària per accions
Cooperativa	Limitada	No hi ha mínim

Font: Solé, Parella i Cavalcanti, 2007, p. 61.

.....

16. La *societat anònima* (SA) és aquella societat mercantil que està formada per titulars que ho són en virtut d'una participació en el capital social a través de títols o accions. Els accionistes no responen amb el seu patrimoni personal, sinó únicament amb el capital aportat. La *societat de responsabilitat limitada* (SL), en canvi, és una empresa mercantil en què el capital es troba dividit en quotes socials de diferent valor, amb títols innegociables i en què la responsabilitat dels socis se circumscriu exclusivament al capital aportat per cadascun d'ells. Mentre que la regulació de la societat limitada exigeix un capital mínim de 3.005,06 euros en el moment de la constitució, la societat anònima exigeix un capital social mínim de 60.101,21 euros. La *societat comanditària* és aquella societat mercantil en què existeixen dos tipus de socis: els socis col·lectius o gestors, que responen amb la totalitat del seu patrimoni de les activitats socials (responsabilitat il·limitada i solidària), i els socis comanditaris, que responen únicament amb el capital aportat (responsabilitat limitada). Finalment, una *cooperativa* és una associació de persones, els socis cooperativistes, que s'uneixen de forma voluntària per satisfer en comú les seves necessitats i aspiracions econòmiques, socials i culturals mitjançant una empresa que és de propietat col·lectiva i de gestió democràtica.

Per al conjunt de Catalunya, gairebé el 98% de les empreses presenten la forma jurídica d'autònom (8.112 empreses). Si creuem aquesta variable amb la grandària de la plantilla, es constata que el 88,8% del total d'empreses pertanyen a autònoms sense persones assalariades (vegeu la taula 13). Per províncies no es detecten diferències destacades, si bé el percentatge d'autònoms sense assalariats és més baix a les províncies de Tarragona (83,2%) i Barcelona (88,1%), que no pas a Girona (92,9%) i a Lleida (90,6%).

Taula 13.

Empreses de titularitat estrangera segons la forma jurídica i el nombre de persones assalariades. Catalunya i províncies, 2006

		Sense treballadors	1 a 5 treballadors	De 6 a 10 treballadors	D'11 a 25 treballadors	Més de 25 treballadors	Total
Catalunya	Autònom	7.363	574	33	15	126	8.111
	SA	4	41	35	16	9	105
	SL	1	36	10	7	6	60
	S. comanditària	0	2	0	1	0	3
	Cooperativa	0	2	1	0	0	3
	Associació no definida	1	2	0	2	1	6
	Total	7.369	657	79	41	142	8.288
Barcelona	Autònom	5.677	451	27	11	111	6.277
	SA	0	41	31	16	8	96
	SL	1	34	9	7	6	57
	S. comanditària	0	2	0	1	0	3
	Cooperativa	0	2	1	0	0	3
	Associació no definida	1	2	0	2	1	6
	Total	5.679	532	68	37	126	6.442
Girona	Autònom	1.208	75	3	3	9	1.298
	SA	0		1	0	0	1
	Total	1.208	75	4	3	9	1.299
Lleida	Autònom	290	23	1	1	3	318
	SA	0	0	1	0	0	1
	SL	0	0	1	0	0	1
	Total	290	23	3	1	3	320
Tarragona	Autònom	189	25	2	0	2	218
	SA	4	0	2	0	1	7
	SL	0	2	0	0	0	2
	Total	193	27	4	0	3	227

Font: Elaboració pròpia a partir de la base de dades de CAMERDATA.

De l'encreuament entre les principals activitats i la grandària de l'empresa (vegeu la taula annexa 5), s'observa com alguns sectors tenen un percentatge més elevat d'empreses amb assalariats (serveis prestats a les empreses, comerç a l'engròs, intermediaris del comerç, reparacions, indústria del sector tèxtil i sector de l'hoteleria) i, en conseqüència, són els sectors amb un potencial més gran de creació de nous llocs de treball.

Tanmateix, en termes generals, de les dades anteriors es desprèn que la major part dels negocis de titularitat estrangera, de moment, no generen un volum destacat de nous assalariats. Cal tenir en compte, però, les ajudes de familiars i amics sense contracte de treball, que la nostra metodologia no permet identificar, però que els diversos estudis coincideixen a assenyalar que són molt importants per al funcionament i per a l'activitat econòmica de moltes d'aquestes empreses (Solé i Parella, 2005). Així doncs, la forma més habitual no és l'explotació dels recursos humans de membres del grup nacional propi, sinó el perfil d'un autònom (sense assalariats), que aporta personalment els factors de producció: mà d'obra i capital. També és convenient assenyalar que alguns d'aquests negocis es troben en plena fase "d'arrencada", per la qual cosa és difícil pronosticar quina serà la seva futura capacitat de creació d'ocupació a mesura que es vagin consolidant.

CONCLUSIONS

El creixement i la consolidació de l'empresariat immigrant és un fenomen relativament recent, que situa Catalunya en les dinàmiques que ja van començar a experimentar molt abans les societats amb més tradició com a receptores de fluxos migratoris internacionals (Estats Units, França, Països Baixos, etc.), tant pel que fa a les pautes de transformació de les economies urbanes com als patrons d'incorporació laboral de la població estrangera. Aquest fenomen evidencia la capacitat de la immigració de constituir, per si mateixa, una font de creació de riquesa i d'ocupació. Es tracta d'una realitat que fa més complex l'imaginari social sobre els immigrants, generalment conceptualitzats com a mà d'obra poc qualificada, i que posa de manifest el paper que poden assumir com a actors clau en els fluxos econòmics (importació de capital), de

capital humà (habilitats i coneixement) i relacionals (transnacionalisme) (Solé, Parella i Cavalcanti, 2007).

Si bé actualment les dades ens mostren un predomini marcat de la figura de l'autònom sense assalariats, caldrà continuar aprofundint en l'estudi d'aquesta realitat en els propers anys, per tal d'aproximar-nos a les seves estratègies de supervivència, així com per mesurar-ne el potencial per generar llocs de treball i les característiques.

Així mateix, es fa palesa la necessitat d'incorporar l'empresariat immigrant en les anàlisis sobre mobilitat social, tant de manera intrageneracional com intergeneracional, les quals sovint es restringeixen a l'estudi de les trajectòries laborals dels estrangers com a assalariats. Si bé no és possible equiparar sense més l'autoocupació amb la mobilitat social ascendent, quan aquesta es produeix es materialitza en l'accés a recursos educatius (estudis universitaris per als fills i filles) i capital econòmic i social (compra d'habitatge, inversió en altres negocis, etc.). En els casos que s'assisteix a una major concentració espacial dels connacionals i dels seus negocis, l'impacte positiu d'aquestes empreses pot arribar a transcendir la dimensió individual de la mobilitat ascendent i beneficiar el conjunt de la comunitat (Solé i Parella, 2005). D'aquesta manera, un dens teixit empresarial, com pot ser el cas de la comunitat xinesa, condueix a la conformació de recursos de classe potents per a les generacions següents (transmissió de patrimoni i de la "cultura empresarial", etc.), de pares a fills.

La proliferació i la dispersió geogràfica de l'autoocupació pel territori reflecteix fidelment les pautes d'assentament de la població estrangera a Catalunya. La concentració a l'àrea metropolitana de Barcelona, així com a determinades zones turístiques del litoral és un fet (cal recordar que només la ciutat de Barcelona aglutina el 33% de les empreses regentades per persones estrangeres, segons dades del CAMERDATA).

Finalment, pel que fa a tipus d'activitats desenvolupades, hem de trencar l'associació automàtica entre negoci regentat per estrangers i activitats de tipus comercial minorista. Les dades presentades mostren que, a Catalunya, el rànking l'encapçalen les iniciatives vinculades al sector de les reparacions, la construcció, els restaurants i cafès, etc. En tot cas, es tracta d'activitats adreçades a una clientela generalista, més independents

de les pautes de concentració residencial de la població estrangera, que evidencien la “normalització” de les característiques de l'autoocupació de la població estrangera en relació amb les pautes seguides pel conjunt de la població.

Referències bibliogràfiques

ARAMBURU, M. (2001). “El mito de la ‘huída’ autóctona. El caso de Ciutat Vella”. *Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*, núm. 94, p. 66. Número extraordinari dedicat al III Coloquio Internacional de Geocrítica (Actes del Col·loqui). Barcelona: Universitat de Barcelona. (en línia) (<http://www.ub.es/geocrit/c3-aram.htm>).

ARAMBURU, M. (2002). “Los comercios de inmigrantes extranjeros en Barcelona y la recomposición del ‘inmigrante’ como categoría social”. *Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*. Universitat de Barcelona, vol. VI, núm. 108 (en línia) (<http://www.ub.es/geocrit/sn/sn-108.htm>).

BELTRÁN, J. (2000). “La empresa familiar. Trabajo, redes sociales y familia en el colectivo chino”. *Ofrim/ Suplementos*, núm. 6, p. 119-153.

BELTRÁN, J. (2003). *Los ocho inmortales cruzan el mar: chinos en extremo Occidente*. Barcelona: Edicions Bellaterra.

BELTRÁN, J.; BETRISEY, D.; LÓPEZ, A.; SAIZ, A. (2006). *Población y actividades económicas de las comunidades asiáticas en España*. Barcelona: Fundació CIDOB.

CAVALCANTI, L. (2007). “Negocios étnicos: importación y repercusiones de una categoría”, dins E. SANTAMARÍA (ed.). *Los retos epistemológicos de las migraciones transnacionales*. Barcelona: Ed. Antrophos.

INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (INE) (diversos anys). *Padrón municipal de habitantes*. Madrid: INE. (en línia) (www.ine.es).

MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES (2007). *Anuario Estadístico de Inmigración 2006*. Madrid: MTAS. (en línia) (www.mtas.es).

MORERAS, J. (2002). *Les activitats comercials dels estrangers a Ciutat Vella*. Barcelona: Fundació CIDOB.

OSO, L.; VILLARES, M. (2005). “Mujeres inmigrantes latinoamericanas y empresariado étnico: dominicanas en Madrid, argentinas y venezolanas en Galicia”. *Revista Galega de Economía*, vol. 14, núm. 1-2, p. 261-278.

PAJARES, M. (2007). "La inserció laboral de la població immigrada", a M.J. LARIOS i M. NADAL. *L'estat de la immigració a Catalunya. Anuari 2006*. Barcelona: Ed. Mediterrània - Fundació Jaume Bofill.

RECIO, A.; PARELLA, S.; PAJARES, M.; SABADÍ, M. (2007). *Immigració i mercat de treball a la ciutat de Barcelona*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill i Consell Econòmic i Social de Barcelona.

RIESCO, A. (2004). "Enclaves étnicos, economías étnicas y relaciones salariales". Ponència presentada en el VIII Congreso Español de Sociología, Alacant, 23-25 de setembre de 2004.

SERRA, P. (2006). *El comercio étnico en el Distrito de Ciutat Vella de Barcelona*. Barcelona: Fundació "la Caixa".

SOLÀ-MORALES, R. (2007). *Actuacions Municipals en l'àmbit de la Immigració 2005*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

SOLÉ, C.; PARELLA, S. (2005). *Negocios étnicos. Los comercios de los inmigrantes no comunitarios en Catalunya*. Barcelona: Fundació CIDOB.

SOLÉ, C.; PARELLA, S.; CAVALCANTI, L. (2007). *El empresariado inmigrante en España*. Barcelona: Fundació "la Caixa".

SOLÉ, M.; RODRÍGUEZ, J. (2004). "Pakistanies en España: un estudio basado en el colectivo de la ciudad de Barcelona". *Revista CIDOB d'Afers Internacionals*, núm. 68, p. 97-118.

SOW, P. (2004). "Prácticas comerciales transnacionales y espacios de acción de los senegaleses en España", dins A. ESCRIVÁ i N. RIBAS (coords.). *Migración y Desarrollo*. Córdoba: CSIC.

ZEGRÍ, M.; NAVARRO, J.M.; ARAMBURU, M. (2006). "El encaje de los comercios extranjeros en el tejido comercial de acogida". *Migraciones*, núm. 20, p. 233-258.

TAULA ANNEXA 1. TREBALLADORS ESTRANGERS AFILIATS A LA SEGURETAT SOCIAL SEGONS RÈGIM. COMUNITATS AUTÒNOMES, CATALUNYA I PROVÍNCIES, 2007

	Règim de Seguretat Social						Total
	Règim General %	Treballadors autònoms %	Agrari %	Treballadors de la llar %	Treballadors del mar %	Mineria i el carbó %	
Andalusia	58,1	12,4	21,4	7,8	0,2	0,0	100
Aragó	77,0	6,8	8,3	7,6	0,0	0,3	100
Astúries	67,1	10,0	2,3	16,3	1,6	2,7	100
Balears	74,4	14,6	1,3	9,5	0,1	0,0	100
Canàries	77,3	15,3	2,4	4,6	0,4	0,0	100
Cantàbria	73,2	8,5	1,8	15,8	0,7	0,0	100
Castella - la Manxa	73,2	4,4	15,2	7,2	0,0	0,0	100
Castella i Lleó	73,4	7,3	7,5	11,3	0,0	0,5	100
Catalunya	81,6	7,3	2,8	8,1	0,1	0,0	100
Barcelona	81,9	7,3	1,1	9,8	0,0	0,0	100
Girona	81,8	9,7	3,8	4,3	0,4	0,0	100
Lleida	81,4	4,8	10,0	3,8	0,0	0,0	100
Tarragona	79,9	6,8	8,7	4,3	0,3	0,0	100
Com. Valenciana	70,3	10,7	11,2	7,7	0,1	0,0	100
Extremadura	46,5	10,7	34,2	8,6	0,0	0,0	100
Galícia	72,8	11,1	2,7	10,1	3,3	0,0	100
Madrid	79,4	5,9	0,4	14,3	0,0	0,0	100
Múrcia	53,1	4,1	37,8	4,9	0,1	0,0	100
Navarra	75,7	6,7	9,0	8,6	0,0	0,0	100
País Basc	71,2	10,2	4,5	13,4	0,7	0,0	100
La Rioja	66,0	6,7	19,7	7,6	0,0	0,0	100
Ceuta	64,0	7,9	0,1	26,1	1,9	0,0	100
Melilla	58,5	8,6	0,4	32,2	0,3	0,0	100
Total	73,6	8,5	8,2	9,5	0,2	0,0	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006.

TAULA ANNEXA 2. ESTRANGERS EN ALTA LABORAL EN EL RÈGIM ESPECIAL DE TREBALLADORS AUTÒNOMS, PER COMUNITATS AUTÒNOMES I PROVÍNCIES. ESPANYA, 2007

	Treballadors autònoms	
	Nombre	%
Andalusia	24.830	15,1
Aragó	4.221	2,6
Astúries	1.303	0,8
Balears	10.534	6,4
Canàries	15.253	9,3
Cantàbria	974	0,6
Castella - la Manxa	3.079	1,9
Castella i Lleó	4.009	2,4
Catalunya	31.929	19,4
Barcelona	22.326	13,6
Girona	5.158	3,1
Lleida	1.367	0,8
Tarragona	3.078	1,9
Com. Valenciana	25.805	15,7
Extremadura	1.202	0,7
Galícia	3.922	2,4
Madrid	25.159	15,3
Múrcia	4.125	2,5
Navarra	1.922	1,2
País Basc	4.272	2,6
La Rioja	1.164	0,7
Ceuta	185	0,1
Melilla	322	0,2
Total	164.210	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Anuario Estadístico de Inmigración 2006. Dades a 11 de gener.

TAULA ANNEXA 3. EMPRESES REGENTADES PER PERSONES ESTRANGERES SEGONS COMARQUES I SECTOR PRINCIPAL

	Nombre	% del total	Sector principal	% sector
Barcelonès	3.829	46,8	67- Reparacions 66- Hoteleria 45- Indústria confecció	14,6 12,6 12,1
Baix Llobregat	724	8,8	50- Construcció 67- Reparacions 66- Hoteleria	21,5 17,4 11,5
Alt Empordà	657	8,0	67- Reparacions 50- Construcció 65- Restaurants i cafès	27,9 14,3 11,7
Maresme	613	7,5	67- Reparacions 65- Restaurants i cafès 50- Construcció	17,3 15,0 11,4
Vallès Oriental	363	4,4	50- Construcció 67- Reparacions 64- Comerç al detall	32,5 12,7 9,6
Selva	291	3,6	65- Restaurants i cafès 67- Reparacions 50- Construcció	24,7 22,7 10,3
Vallès Occidental	260	3,2	67- Reparacions 61- Comerç a l'engròs 65- Restaurants i cafès	16,9 13,5 9,6
Garraf	229	2,8	67- Reparacions 50- Construcció 65- Restaurants i cafès	20,1 16,6 14,8
Gironès	129	1,6	66- Hoteleria 67- Reparacions 65- Restaurants i cafès	19,4 11,6 10,1
Osona	129	1,6	50- Construcció 67- Reparacions 64- Comerç al detall	31,0 15,5 13,2
Bages	127	1,5	50- Construcció 66- Hoteleria 67- Reparacions	34,6 15,7 11,8
Baix Empordà	127	1,5	67- Reparacions 65- Restaurants i cafès 50- Construcció	39,4 11,0 7,9
Segrià	110	1,3	50- Construcció 67- Reparacions 66- Hoteleria	21,8 20,0 12,7
Baix Camp	85	1,0	67- Reparacions 65- Restaurants i cafès	44,7 7,1
Anoia	79	1,0	50- Construcció 66- Hoteleria 67- Reparacions	31,6 20,3 13,9

Alt Penedès	76	0,9	50- Construcció 64- Comerç al detall 67- Reparacions	30,3 15,8 14,5
Tarragonès	75	0,9	67- Reparacions 65- Restaurants i cafès	42,7 21,3
Alt Urgell	59	0,7	50- Construcció	88,1
Cerdanya	39	0,5	50- Construcció 67- Reparacions 65- Restaurants i cafès	33,3 20,5 10,3
Baix Penedès	35	0,4	67- Reparacions 65- Restaurants i cafès	57,1 14,3
Vall d'Aran	34	0,4	50- Construcció 67- Reparacions 65- Restaurants i cafès	26,5 26,5 23,5
Pla d'Urgell	32	0,4	67- Reparacions 50- Construcció 65- Restaurants i cafès	25,0 15,6 9,4
Garrotxa	27	0,3	50- Construcció 64- Comerç al detall 67- Reparacions	22,2 18,5 18,5
Segarra	20	0,2	50- Construcció 64- Comerç al detall	15,0 10,0
Noguera	17	0,2	67- Reparacions 64- Comerç al detall	35,3 23,5
Pla de l'Estany	17	0,2	50- Construcció 64- Comerç al detall	17,6 17,6
Ripollès	15	0,2	67- Reparacions 50- Construcció	46,7 26,7
Berguedà	13	0,2	50- Construcció 67- Reparacions	23,1 23,1
Pallars Sobirà	13	0,2	50- Construcció 64- Comerç al detall	53,8 23,1
Solsonès	13	0,2	50- Construcció 67- Reparacions	38,5 23,1
Baix Ebre	10	0,1	65- Restaurants i cafès	40,0
Montsià	9	0,1	67- Reparacions	66,7
Alt Camp	8	0,1	67- Reparacions	25,0
Pallars Jussà	7	0,1	50- Construcció	28,6
Urgell	6	0,1	67- Reparacions	66,7
Garrigues	5	0,1	67- Reparacions	40,0
Ribera d'Ebre	3	0	66- Hoteleria	33,3
Alta Ribagorça	1	0	50- Construcció	100
Conca de Barberà	1	0	25- Indústria química	100
Terra Alta	1	0	65- Restaurants i cafès	100
Priorat	0	0		
Total	8.288	100		

TAULA ANNEXA 4. EMPRESSES DE TITULARITAT ESTRANGERA SEGONS L'ACTIVITAT PRINCIPAL. CATALUNYA, 2006

Barcelona		
Activitat principal	Nombre	%
31. Fabricació de productes metàl·lics (llevat de màquines i material de transport)	21	0
45. Indústries del calçat i vestit, i altres confeccions tèxtils	547	8
47. Indústries del paper i fabricació d'articles de paper. Arts gràfiques i edició	31	0
49. Altres indústries manufactureres	29	0
50. Construcció	983	15
61. Comerç a l'engròs	299	5
63. Intermediaris del comerç	72	1
64. Comerç al detall	619	10
65. Restaurants i cafès (sense despesa)	635	10
66. Hoteleria	745	12
67. Reparacions	986	15
72. Altres transports terrestres (no ferrocarril)	180	3
75. Activitats afins als transports	21	0
76. Comunicacions	76	1
83. Auxiliars financers i d'assegurances. Activitats immobiliàries	23	0
84. Serveis prestats a les empreses	177	3
85. Lloguer de béns mobles	24	0
91. Administració pública, defensa nacional i Seguretat Social	60	1
96. Serveis recreatius i culturals	75	1
97. Serveis personals	235	4
99. Representacions diplomàtiques i organismes internacionals	274	4
Altres	330	5
Total empreses estrangeres	6.442	100

Girona		
Activitat principal	Nombre	%
50. Construcció	173	13
61. Comerç a l'engròs	53	4
63. Intermediaris del comerç	26	2
64. Comerç al detall	83	6
65. Restaurants i cafès (sense despesa)	184	14
66. Hoteleria	100	8
67. Reparacions	335	26
72. Altres transports terrestres (no ferrocarril)	25	2
91. Administració pública, defensa nacional i Seguretat Social	27	2
97. Serveis personals	57	4
99. Representacions diplomàtiques i organismes internacionals	25	2
Altres	211	16
Total empreses estrangeres	1.299	100

Lleida		
Activitat principal	Nombre	%
50. Construcció	101	32
61. Comerç a l'engròs	9	3
64. Comerç al detall	22	7
65. Restaurants i cafès (sense despesa)	25	8
66. Hoteleria	21	7
67. Reparacions	67	21
91. Administració pública, defensa nacional i Seguretat Social	10	3
99. Representacions diplomàtiques i organismes internacionals	15	5
Altres	50	16
Total empreses estrangeres	320	100

Tarragona		
Activitat principal	Nombre	%
50. Construcció	6	3
61. Comerç a l'engròs	5	2
64. Comerç al detall	16	7
65. Restaurants i cafès (sense despesa)	32	14
66. Hoteleria	5	2
67. Reparacions	100	44
93. Educació i investigació	7	3
96. Serveis recreatius i culturals	7	3
97. Serveis personals	10	4
Altres	39	17
Total empreses estrangeres	227	100

Font: Elaboració pròpia a partir de la base de dades de CAMERDATA.

TAULA ANNEXA 5. EMPRESSES DE TITULARITAT ESTRANGERA SEGONS ACTIVITAT PRINCIPAL I NOMBRE DE PERSONES ASSALARIADES. DISTRIBUCIÓ PERCENTUAL

Activitat principal	Sense assalariats	Amb assalariats	Total
45. Indústries del calçat i vestit, i altres confeccions tèxtils	90,3	9,7	100
47. Indústries del paper i fabricació d'articles de paper. Arts gràfiques i edició	86,5	13,5	100
49. Altres indústries manufactureres	88,9	11,1	100
50. Construcció	95,2	4,8	100
61. Comerç a l'engròs	60,5	39,5	100
63. Intermediaris del comerç	70,9	29,1	100
64. Comerç al detall	94,7	5,3	100
65. Restaurants i cafès (sense dispesa)	88,2	11,8	100
66. Hoteleria	97,7	2,3	100
67. Reparacions	86,9	13,1	100
72. Altres transports terrestres (no ferrocarril)	93,8	6,3	100
83. Auxiliars financers i d'assegurances. Activitats immobiliàries	84,1	15,9	100
84. Serveis prestats a les empreses	58,4	41,6	100
85. Lloguer de béns mobles	86,7	13,3	100
91. Administració pública, defensa nacional i Seguretat Social	97,9	2,1	100
92. Serveis de sanejament de vies públiques, neteja i similars	89,5	10,5	100
93. Educació i investigació	74,0	26,0	100
96. Serveis recreatius i culturals	90,5	9,5	100
97. Serveis personals	93,8	6,2	100
99. Representacions diplomàtiques i organismes internacionals	97,5	2,5	100
Altres	82,3	17,7	100
Total empreses estrangeres	88,9	11,1	100